अनुक्रमांकः ....
निरीक्षकस्य हस्ताक्षरम् ....

Paper Code
BV-102

पतञ्जलिविश्वविद्यालयः

परीक्षा – दिसम्बरमासः – 2018

शास्त्री/बी. ए. व्याकरणम् (सत्रम् : प्रथमम्)

संस्कृतम्

द्वितीयपत्रम्–संस्कृतव्याकरणम् (ख)

समयः – होरात्रयम् **अधिकतमाङ्काः – 70**

अवधेयम् : इदं प्रश्नपत्रम् सप्ततेः (70) अङ्कानां विद्यते। अत्र खण्डद्वयं वर्त्तते। प्रत्येक खण्डे प्रदत्तानां निर्देशानामनुसरणपुरस्सरमेव प्रश्नानां समाधानं कर्त्तव्यम्। अङ्कविभाजनं प्रत्येकं खण्डस्य प्रश्नस्य च पुरतः द्रष्टुं शक्यते।

(खण्डः – अ) 50 अङ्काः
(काशिकावृत्तिः)

प्रश्नः1– द्वयोः सूत्रयोः काशिकारीत्या व्याख्यानं कर्त्तव्यम्। **(5X2=10)**

(क) विप्रतिषेधे परं कार्यम् (ख) आम्प्रत्ययवत् कृञोऽनुप्रयोगस्य (ग) शेषात् कर्तरि परस्मैपदम्।

प्रश्नः2– केषाञ्चित् पञ्चानां सूत्राणां पदकृत्यं दर्शयन्तु। **(3X5=15)**

(क) कारके (ख) आदिर्ञिटुडवः (ग) धारेरुत्तमर्णः
(घ) उपपराभ्याम् (ङ्) नेर्विशः (च) आङो दोऽनास्यविहरणे
(छ) उदोऽनूर्ध्वकर्मणि ।

प्रश्नः3– केषाञ्चित् पञ्चानां वार्त्तिकानां व्याख्यानं कर्त्तव्यम्। **(3X5=15)**

(क) पादिषु धेट उपसंख्यानम् । (ख) उद ईहायामिति वक्तव्यम् ।
(ग) शिक्षेर्जिज्ञासायाम् । (घ) आदिखाद्योः प्रतिषेधो वक्तव्यः ।
(ङ) तदादिवचनं स्यादिनुमर्थम् । (च) कारिका शब्दस्योपसंख्यानम् ।
(छ) साक्षात्प्रभृतिषु च्व्यर्थवचनम् ।

प्रश्नः4– द्वयोः कारिकयो व्याख्यानं कर्तव्यम् । **(5X2=10)**

(क) रीश्वशद् वीश्वरान्मा भूत्, कृन्मेऽजन्तः परोऽपति सः।
स्मासेष्वव्ययीभावो लौकिकं चातिवर्तते।

(ख) भूवादीनां वकारोऽयं मङ्गलार्थः प्रयुज्यते।
भुवो वार्थं वदन्तीति भ्वर्था वा वादयः स्मृताः।।

(ग) दुहियाचिरूधिप्रच्छिभिक्षिचिञामुपयोगनिमित्तमपूर्वविधौ ।
बुविशासिगुणेन च यत्सचते तदकीर्तितमाचरितं कविना ।।

(खण्डः – ब) 20 अङ्काः

(अव्ययार्थ)

प्रश्नः1– प्रदत्तेषु विंशतेः शब्दानामर्थं बोधयन्तु । **(0.5X20=10)**

(i) एधाच्	(ii) ह्यस्	(iii) ऋधक्	(iv) आशु
(v) थाल्	(vi) जोषम्	(vii) झटिति	(viii) पृथक्
(ix) परारि	(x) अमुत्र	(xi) शस्	(xii) परितस्
(xiii) किमुत	(xiv) अह	(xv) तुमुन्	(xvi) भ्रंसकला
(xvii) अपष्ठु	(xviii) कसुन्	(xix) बत	(xx) फट्
(xxi) अतीव	(xxii) अलम्	(xxiii) तथाहि	

प्रश्नः2– प्रदत्तेषु दशानां शब्दानां प्रत्येकस्य द्वयोर्वाक्ययोः प्रयोगः । **(01X10=10)**

(i) उ	(ii) आहोस्वित्	(iii) अधुना	(iv) खम्
(v) किमु	(vi) जातु	(vii) तावत्	(viii) नूनम्
(ix) धिक्	(x) सहसा	(xi) एतर्हि	(xii) अपि

---------------x---------------